

УДК 336.011

ОСОБЛИВОСТІ ЗМІСТУ КАТЕГОРІЇ «ПОТЕНЦІАЛ»**Квасницька Р. С.**

Кандидат економічних наук, доцент, докторант Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ).

Анотація. *Ринкове середовище, у якому на сьогодні функціонують інститути фінансового ринку, протягом останніх років істотно змінюється: постійно зростає ступінь його невизначеності, з'являються невраховані чинники ризику. Адаптація інститутів фінансового ринку до складного, динамічного та конкурентного ринкового середовища потребує творчого, науково обґрунтованого, нестандартного підходу до визначення реалій та потенціалу їх розвитку. Тому, особливої гостроти набувають питання дослідження теоретико-методологічних засад сутності такої економічної категорії, як потенціал. Складність виявлення єдиного комплексного підходу до суті потенціалу призвела до необхідності проведення аналізу різноманітних наукових точок зору та внесення ясності у термінологічні визначення даного поняття. Тому, щоб виокремити спільні та відмінні риси у різних підходах до визначення суті потенціалу, як економічної категорії, в статті проаналізовано семантичні значення даного поняття, що наводяться у сучасних енциклопедичних і тлумачних словниках, а також у працях науковців. За результатами аналізу приведених тлумачень морфологічних одиниць, що сукупно характеризують зміст поняття «потенціал» виокремлено основні його змістові складові та узагальнено авторське бачення самої сутності даної категорії.*

Ключові слова: *потенціал, можливості, засоби, ресурси, властивість, якість, здатність.*

Постановка проблеми. Тенденції розвитку вітчизняної економіки свідчать про наявність певних загроз економічній безпеці держави, нівелювання яких потребує забезпечення ефективного функціонування інститутів як реального, так і фінансового секторів економіки, зокрема і фінансового ринку. В свою чергу, для ефективного розвитку інститутів фінансового ринку, важливим є формування, об'єктивне оцінювання та використання потенціалу кожного окремого інституту та їх інституційної сукупності в рамках функціонування фінансового ринку.

Ринкове середовище, у якому на сьогодні функціонують інститути фінансового ринку, протягом останніх років істотно змінюється: постійно зростає ступінь його невизначеності, з'являються невраховані чинники ризику. Адаптація інститутів фінансового ринку до складного, динамічного та конкурентного ринкового середовища потребує творчого, науково обґрунтованого, нестандартного підходу до визначення реалій та потенціалу їх розвитку.

Тому, особливої гостроти набувають питання дослідження теоретико-методологічних засад сутності такої економічної категорії, як потенціал.

Мета статті – проведення, на основі морфологічної декомпозиції, аналізу наукових поглядів щодо трактування поняття «потенціал» та надання авторського розуміння суті даної економічної категорії.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню сутності, змістової характеристики, підходів до визначення потенціалу присвячено праці багатьох науковців, серед

яких праці: Л. Абалкіна, А. Архангельського, Б. Бачевського, І. Заблудської, І. Карапейчика, Н. Касьянкової, О. Олексюка, І. Отенко, О. Решетняк, І. Репіної, О. Федоніна та інших. Незважаючи на значний науковий інтерес до змістової характеристики поняття «потенціал», багато питань методологічних аспектів формування потенціалу залишаються дискусійними, а отже невирішеними. Серед таких «відкритих» питань виокремлюється питання сутності економічної категорії «потенціал», розв'язання якого є дуже важливим як з позиції семантичного уточнення даного поняття, а й з позиції подальшої конкретизації підходів до формування потенціалу, його вимірювання та управління.

Основні результати дослідження. Поняття «потенціал», яке сьогодні є широковживаним у різних сферах людської діяльності, характеризується різноманітністю тлумачень його змістового наповнення, що висувуються як на рівні різних наукових досліджень, так і в повсякденному житті. Свідченням цього виступає одночасне співіснування багатьох трактувань даної дефініції, які виділяються не тільки своєю неоднозначністю, а й деякою суперечністю.

Складність виявлення єдиного комплексного підходу до суті потенціалу призвела до необхідності проведення аналізу різноманітних наукових точок зору та внесення ясності у термінологічні визначення даного поняття. Тому, щоб виокремити спільні та відмінні риси у різних підходах до визначення суті потенціалу, як економічної категорії, в першу чергу, проаналізуємо семантичні значення даного поняття, що наводяться у сучасних енциклопедичних і тлумачних словниках (табл.1).

Так, найбільш вживаними у словниках тлумаченнями суті потенціалу виступають або групи морфологічних одиниць, або й окремі морфологічні одиниці, такі як:

- 1) джерела, можливості, засоби, запаси, ресурси [1; 2; 3; 4; 5; 6];
- 2) продуктивні сили, запаси, резерви, здатності [7];
- 3) можливості, засоби, продуктивні сили, здатності, сили [8];
- 4) ресурси [9];
- 5) потужність, можливість, засоби [10];
- 6) якість, здібність [11].

Що ж стосується поглядів науковців на сутність потенціалу, то відмітимо, що, для розкриття змістової характеристики даного поняття, вчені-економісти використовують семантичне значення латинського слова «potentia» - сила, потужність, а також трактування представниками різних наук змісту похідного терміну «потенціал» як володіння силою, потужністю.

Таблиця 1.

Основні морфологічні одиниці, що характеризують суть поняття «потенціал» в сучасних енциклопедичних і тлумачних словниках

№ з/п	Назва словника	Морфологічні одиниці, що входять до поняття «потенціал»									
		джерела	можливості	засоби	продуктивні сили	запаси	резерви	здатності, якості, властивості, здібності	сили	ресурси	потужність
1	Велика радянська енциклопедія [1, с.1058]	+	+	+							
2	Малий економічний словник [2, с. 482]		+	+							

3	Управління організацією: енциклопедичний словник [3]	+	+	+		+							
4	Великий тлумачний словник сучасної української мови [7, с.902]					+	+	+	(здатності)+	+			
5	Економічний тлумачний словник [4, с.484]		+	+									
6	Оксфордський економічний словник [11, с.377]								(здатності, якості)+				
7	Тлумачний словник української мови [8, с. 477]		+	+	+				(здатності) +	+			
8	Економічний енциклопедичний словник [9, с.142]										+		
9	Тлумачний словник економіста [5]		+	+		+					+		
10	Новий тлумачний словник української мови [6]		+	+									
11	Тлумачний словник російської мови [10]												

Джерело: Складено автором.

Так, дійсно найбільш ґрунтовно дані поняття розкриваються у фізиці, зокрема механіці, в якій потенційна енергія (потенціал) виступає властивістю матеріального тіла (системи тіл) здійснювати свою роботу [12].

Незважаючи на стрімкий розвиток економічної наукової думки прослідковується відсутність єдиного цілісного підходу до визначення поняття «потенціал» саме серед вчених-економістів (табл. 2). Переважна більшість науковців, має схильність до розгляду даної дефініції, як сукупності можливостей кого-, чого-небудь [13; 14; 15].

Таблиця 2.
Основні морфологічні одиниці, що характеризують суть поняття «потенціал» за визначеннями науковців

№ з/п	Назва словника	Морфологічні одиниці, що входять до поняття «потенціал»											
		джерела	можливості	засоби	продуктивні сили	запаси	резерви	здатності, якості, властивості, здібності	сили	ресурси	потужність		
1	Архангельський В. [16, с.7]	+	+	+		+							
2	Отенко І. [13]		+										
3	Абалкін Л. [17, с. 214]										+		
4	Джаїн І. [18, с.8]		+		+								
5	Федонін О., Репіна І., Олексюк О. [14, с.12-13]												
6	Карапейчик І. [19]								(здатності) +				
7	Євдокімов Ф., Мізін О. [20]			+									+
8	Бачевський Б., Заблодська І., Решетняк О. [21, с.22]								(властивості) +				
9	Касьянова Н. [15, с.7]		+										
10	Сабадирьова А. [23]		+						(якості) +				

Джерело: Складено автором.

Зазначимо, що в словникових тлумаченнях дана характеристика потенціалу не виокремлюється зовсім. Також, серед науковців є визнаними й інші дефінування потенціалу, що містять у собі різні морфологічні складові, а саме: джерела, можливості, засоби, запаси, ресурси [16]; ресурси [17; 22]; потужність і засоби [20]; продуктивні сили і можливості [18]; здатності [19]; властивості [21]; якості і можливості [22].

Отже, в межах морфологічної декомпозиції терміну «потенціал», чітко виокремлюється ряд окремих змістовоутворюючих морфологічних одиниць даного поняття, що потребують додаткового дослідження: джерело; можливість; засіб; продуктивні сили; запас; резерв; сили; ресурси; потужність; властивість; якість; здібність; здатність.

Використовуючи термінологію сучасної науки та техніки, що міститься у тлумачних та енциклопедичних словниках, отримуємо такі пояснення суті перелічених основних морфологічних уособлень змісту поняття «потенціал»:

- джерело – те, що дає початок чому-небудь, звідки постає, черпається щось, основа чого-небудь, вихідне начало [8, с. 158];
- можливість – здійсненність, допустимість чого-небудь; наявність умов, сприятливих для чого-небудь, обставин, які допомагають чомусь [8, с. 323];
- засіб – якась спеціальна дія, що дає можливість здійснити що-небудь, досягти чогось; спосіб; те, що служить знаряддям у якійсь дії, справі; механізми, пристрої і т. ін., необхідні для здійснення чого-небудь, для якоїсь діяльності [8, с. 213];
- продуктивні сили – засоби виробництва, за допомогою яких виробляються матеріальні благ, а також люди, що здатні до праці, мають певні навички і знання, і приводять в дію ці засоби, і вдосконалюють їх [23]; знаряддя та засоби праці, а також люди, що вводять їх у дію, здійснюючи виробництво матеріальних благ [24];
- запас – те, що не передбачене для негайного вжитку, приготоване для чого-небудь заздалегідь; наявність чого-небудь у чомусь, що нагромаджується протягом певного часу [8, с. 209];
- резерв – запас чого-небудь, який спеціально зберігається для використання в разі потреби; джерело, звідки беруться нові сили для кого-, чого-небудь [8, с. 519-520]; ще не використані можливості, засоби для здійснення чого-небудь [23];
- сила – фізична здатність або можливість робити, здійснювати що-небудь [24];
- ресурси – запаси чого-небудь, які можна використати в разі потреби; засіб, можливість, якими можна скористатись в разі необхідності [8, с. 524] кошти, запаси, можливості, джерела чого-небудь (наприклад, фінансові, економічні, матеріальні тощо) [25, с. 388];
- потужність – величина, яка характеризує швидкість виконання роботи [23];
- властивість – риса, ознака, характерна для кого-, чого-небудь [8, с.111; 23];
- якість – та чи інша характерна ознака, властивість, риса кого-, чого-небудь [8, с. 662];

об'єктивна та всезагальна характеристика об'єктів, що визначається сукупністю їх властивостей [1, с. 567];

- здібність – обдарування, талант; природній нахил до чогось; властивість, особливість, що виявляється в умінні робити щось [8, с.221];
- здатність – природне обдарування, здібність [23].
- За результатами аналізу приведених тлумачень морфологічних одиниць, що сукупно характеризують зміст поняття «потенціал», можна виділити наступне:
 - така морфологічна одиниця, як «ресурси» є сукупним уособленням інших досліджуваних понять, а саме: «запас», «резерв», «засіб», «можливість», в «кошти», «джерела»,

«продуктивні сили». Тому, на наш погляд, для уникнення тавтології в тлумаченні потенціалу, доцільним є застосування саме узагальненого поняття «ресурси»;

- однак, вважаємо помилковим віднесення до ресурсів таку дефініцію, як можливість. Це пояснюється тим, що поняття «можливість» є філософською категорією, яка розглядається як сприятливі умови, допустимість чого-небудь, тенденція розвитку предмета. Ресурси ж є економічною категорією, яка відображає наявні чи ймовірні матеріальні, фінансові та трудові ресурси, що виражені у формі запасів та/або резервів, а тому не може включати таку компоненту, як можливість;

- водночас, хоча поняття «засіб» і розглядається як складова ресурсів, на нашу думку, його трактування, як якоїсь спеціальної дії, що дає можливість здійснити що-небудь, досягти чогось, досить влучно вказує на те, що саме засоби, а не всі ресурси дають дієвий поштовх в реалізації можливостей. Тому, вважаємо за доцільне розглядати засоби не в сукупності ресурсів, а окремо, як дієвий спосіб реалізації можливостей;

- трактування таких морфологічних одиниць поняття «потенціал», як «ознака», «властивість», «якість», «здібність» і «здатність» не тільки уособлено висвітлюють певні характеристики потенціалу, а й відтворюють їх зв'язок, що може бути охарактеризований на кшталт «снігового кому» – від одиничного до узагальненого.

Так, поняття «властивість» включає в себе такі поняття, як «ознака» та «риси». В свою чергу, в основі характеристики поняття «якість» лежить поняття «властивість», а саме поняття «якість» є уособленням суті поняття «здібність». А така морфологічна одиниця, як «здатність», що включає в себе поняття «здібність», виступає узагальненням сукупності усіх зазначених понять, в тому числі і поняття «сили». Тому, розкриття суті потенціалу через застосування узагальнюючої морфологічної одиниці «здібність», а не через перелік її тлумачних складових, є більш лаконічним та більш доцільним;

- потенціал, на нашу думку, необхідно розглядати як комплексну економічну категорію, що включає такі складові, як: можливості, ресурси, засоби та здатність. Такий висновок є логічним відтворенням того, що лише за сприятливих умов, тобто можливостей, реальної чи потенційної наявності певних ресурсів (матеріальних, фінансових і трудових), які забезпечені відповідними засобами та здатністю досягнення або здійснення чого-небудь, формується потенціал певного об'єкта.

Отже, ґрунтуючись на проведеному дослідженні, можна дати авторське бачення суті потенціалу, в такий спосіб: потенціал – це сукупність можливостей, що забезпечуються певними ресурсами, засобами та здатностями, з метою досягнення, здійснення або реалізації чогось.

Висновки. Таким чином, узагальнюючи викладене у статті, наголосимо, що проведене дослідження дозволяє простежити дискусійність визначення поняття категорії «потенціал». Запропоноване визначення сутності потенціалу як економічної категорії дозволяє сконцентрувати увагу не тільки на можливостях досягнення певних цілей, а й на необхідності обов'язкового врахування забезпечувальних змістових складових потенціалу: ресурсах, засобах та здатності. Дане твердження дозволяє в подальших дослідженнях більш ґрунтовно визначати підходи до формування потенціалу інститутів фінансового ринку та його оцінки.

Список використаної літератури

1. Советский энциклопедический словарь / [гл. ред. А. М. Прохоров]. – 4-е изд. – М. : Сов. Энциклопедия, 1989. – 1632 с.
2. Малый энциклопедический словарь / [под ред. А. Н. Азрилияна]. – М. : Институт новой экономики, 1997. – 1088 с.

3. Управление организацией: энциклопедический словарь [Электронный ресурс]. – М. : Изд. Дом ИНФРА-М, 2001. – 822 с. – Режим доступа: <http://yas.yuna.ru>.
4. Алексеенко Л. М. Економічний тлумачний словник: власність, приватизація, ринок цінних паперів (українсько-англо-російський) / Л. М. Алексеенко, В. М. Алексеенко. – Тернопіль : Астон, 2003. – 672 с.
5. Тлумачний словник економіста / [за ред. С. М. Гончарова]. – К. : ЦУЛ, 2009. – 264 с.
6. Новий тлумачний словник української мови: в 3 т. / [уклад. М. Гедзь та ін.]. – К. : Аконіт, 1999. – Т. 3. – 630 с.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. — К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2009. — 1736 с.
8. Тлумачний словник української мови / [уклад. Т. В. Ковальова, Л. П. Коврига]. – Харків : Синтекс, 2005. – 672 с.
9. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. / [за ред. С. Мочерного]. – Львів : Новий світ – 2006. – Т. 2. – 586 с.
10. Black J. Dictionary of Economics Second edition / J. Black. – New York: Oxford University Press, 2003. – 523 p.
11. Толковый словарь русского языка С. Ожегова (онлайн-версия) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ozhegov.org>.
12. Ландау Л. Д. Теоретическая физика / Л. Д. Ландау, Е. М. Лифшиц. – 5-е изд., стереот. – М. : Физматлит, 2004. – Т. 1. Механика. – 224 с.
13. Побережна Н. М. Аналіз трактування поняття «потенціал» [Электронный ресурс] / Н. М. Побережна. – Режим доступа: <http://www.kpi.kharkov.ua>.
14. Отенко И. П. Методологические основы управления потенциалом предприятия: научное издание / И. П. Отенко. – Харьков: Изд. ХНЭУ, 2004 – 216 с.
15. Абалкин Л. М. Диалектика социалистической экономики / Л. М. Абалкин. – М. : Мысль, 1981. – 351 с.
16. Джаин И. О. Оценка трудового потенциала: монография / И. О. Джаин. – Сумы : ИТД «Университетская книга», 2002. – 250 с.
17. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник / О. С. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с.
18. Карапейчик И. Н. Понятие потенциала в экономике: общая концепция [Электронный ресурс] / И. Н. Карапейчик // «Эффективная экономика». – 2011. – № 12. – Режим доступа: <http://www.economy.nauka.com.ua>.
19. Євдокимов Ф. І. Дослідження категорії «економічний потенціал промислового підприємства» / Ф. І. Євдокимов, О. В. Мізін // Наукові праці ДонНТУ. – 2004. – Вип. 75. – С. 54-59.
20. Бачевський Б. Є. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посібник / Б. Є. Бачевський, І. В. Заблодська, О. О. Решетняк. – К. : ЦУЛ, 2009. – 400 с.
21. Потенціал підприємства: формування та використання: навч. посібник / [Н. В. Касьянова, Д. В. Солоха, В. В. Морева та ін.]. – Донецьк : Вид-во Цифрова типографія, 2012. – 257 с.
22. Сабадирьова А. Л. Теоретичні та організаційні аспекти оцінки потенціалу підприємства [Електронний ресурс] / А. Л. Сабадирьова. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua>
23. Тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eslovnyk.com>.
24. Словник української мови. Академічний тлумачний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua>.

25. Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. – 3-тє вид., випр. та доп. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. – 587 с.

FEATURES OF THE CONTENT OF THE CATEGORY «POTENTIAL»

Kvasnitska R. S.

Candidate of Economics, Associated Professor, doctoral student at the University of banking of the National Bank of Ukraine (Kyiv).

Abstract. *The market environment in which institutes of the financial market function today, in recent years significantly changes: constantly uncertainty degree grows, there are unaccounted risk factors. Adaptation of institutes of the financial market to the difficult, dynamic and competitive market environment demands creative, scientifically reasonable, non-standard approach to definition of realities and potential of their development. Therefore, special sharpness is gained by questions of research of teoretiko-methodological bases of essence of such economic category, as potential. Complexity of identification of a uniform integrated approach to an essence of potential resulted in need of carrying out the analysis of various scientific points of view and entering of clarity into terminological definitions of this concept. Therefore to allocate the common and distinctive features in various approaches to definition of essence of potential as economic category, in article the semantic values of this concept given in modern encyclopedic and explanatory dictionaries are analyzed, and also in works of scientists. By results of the analysis of the given interpretation of the morphological units which are in total characterizing the content of the concept «potential» its main components are allocated and author's vision of the essence of this category is generalized.*

Key words: *potential, opportunities, means, resources, property, quality, ability.*

Referances

1. Sovetskiy entsiklopedicheskiy slovar / [gl. red. A. M. Prohorov]. – 4-e izd. – M.: Sov. Entsiklopediya, 1989. – 1632 s.
2. Malyiy entsiklopedicheskiy slovar / [pod red. A. N. Azriliyana]. – M. : Institut novoy ekonomiki, 1997. – 1088 s.
3. Upravlenie organizatsiey: entsiklopedicheskiy slovar [Elektronnyy resurs]. – M. : Izd. Dom INFRA-M, 2001. – 822 s. – Rezhim dostupa: <http://yas.yuna.ru>.
4. Alekseyenko L. M. Ekonomichnyy tлумachnyy slovnyk: vlasnist', pryvatyzatsiya, rynek tsinnykh paperiv (ukrayins'ko-anhlo-rosiys'kyy) / L. M. Alekseyenko, V. M. Alekseyenko. – Ternopil' : Aston, 2003. – 672 s.
5. Tлумachnyy slovnyk ekonomista / [za red. S. M. Honcharova]. – K. : TsUL, 2009. – 264 s.
6. Novyy tлумachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy : v 3 t. / [uklad. M. Gedz' ta in.]. – K. : Akonit, 1999. – T. 3. – 630 s.
7. Velykyy tлумachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy / [uklad. i holov. red. V. T. Busel]. – K. : Irpin' : VTF «Perun», 2009. – 1736 s.
8. Tлумachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy / [uklad. T. V. Koval'ova, L. P. Kovryha]. – Kharkiv : Synteks, 2005. – 672 s.
9. Ekonomichnyy entsyklopedychnyy slovnyk : u 2 t. / [za red. S. Mochernoho]. – L'viv : Novyy svit – 2006. – T. 2. – 586 s.
10. Black J. Dictionary of Economics Second edition / J. Black. – New York: Oxford University Press, 2003. – 523 p.
11. Tolkovyy slovar russkogo yazyika S. OzhYogova (onlayn-versiya) [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa: <http://www.ozhegov.org>
12. Landau L. D. Teoreticheskaya fizika / L. D. Landau, E. M. Lifshits. – 5-e izd., stereot. – M.: Fizmatlit, 2004. – T. 1. Mehanika. – 224 s.
13. Poberezhna N. M. Analiz traktuvannya ponyattya «potentsial» [Elektronnyy resurs] / N. M. Poberezhna. – Rezhim dostupa: <http://www.kpi.kharkov.ua>.
14. Otenko I. P. Metodologicheskie osnovyi upravleniya potentsialom predpriyatiya: nauchnoe izdanie / I. P. Otenko. – Harkiv : Izd. HNEU, 2004 – 216 s.

15. Abalkin L. M. Dialektika sotsialisticheskoy ekonomiki / L. M. Abalkin. – M.: Mysl, 1981. – 351 s.
16. Dzhain I. O. Otsenka trudovogo potentsiala: monografiya / I. O. Dzhain. – Sumyi: ITD «Universitetskaya kniga», 2002. – 250 s.
17. Fedonin O. S. Potentsial pidpryyemstva: formuvannya ta otsenka: navch. posibnyk / O. S. Fedonin, I. M. Ryepina, O. I. Oleksyuk. – K. : KNEU, 2004. – 316s.
18. Karapeychik I. N. Ponyatie potentsiala v ekonomike: obschaya kontseptsiya [Elektronnyy resurs] / I. N. Karapeychik // «Effektivnaya ekonomika». – 2011. – №12. – Rezhim dostupa: <http://www.economy.nayka.com.ua>
19. Yevdokymov F. I. Doslidzhennya katehoriyi «ekonomichnyy potentsial promyslovoho pidpryyemstva» / F. I. Yevdokymov, O. V. Mizin // Naukovi pratsi DonNTU. – 2004. – Vyp.75. – S.54-59
20. Bachevs'kyu B. Ye. Potentsial i rozvytok pidpryyemstva: navch. posibnyk / B. Ye. Bachevs'kyu, I. V. Zablods'ka, O. O. Reshetnyak. – K. : TsUL, 2009. – 400 s.
21. Potentsial pidpryyemstva: formuvannya ta vykorystannya: navch. posibnyk / [N. V.Kas'yanova, D. V. Solokha, V. V. Moreva ta in.]. – Donets'k: Vyd-vo Tsyfrova typhrafiya, 2012. – 257 s.
22. Sabadyr'ova A. L. Teoretychni ta orhanizatsiyni aspekty otsinky potentsialu pidpryyemstva [Elektronnyy resurs] / A. L. Sabadyr'ova. – Rezhym dostupu: <http://dspace.oneu.edu.ua>
23. Tlumachnyy slovnyk ukrayins'koyi movy [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://eslovyk.com/>.
24. Slovnyk ukrayins'koyi movy. Akademichnyy tлумachnyy slovnyk [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://sum.in.ua>.
25. Zahorodniy A. H. Finansovyy slovnyk / A. H. Zahorodniy, H. L. Voznyuk, T. S. Smovzhenko. – 3-tye vyd., vypr. ta dop. – K. : T-vo «Znannya», KOO, 2000. – 587 s.

ОСОБЕННОСТИ СОДЕРЖАНИЯ КАТЕГОРИИ «ПОТЕНЦИАЛ»

Квасницкая Р. С.

Кандидат экономических наук, доцент, докторант Университета банковского дела Национального банка Украины (г. Киев).

Аннотация. Рыночная среда, в которой на сегодняшний день функционируют институты финансового рынка, в последние годы существенно меняется: постоянно растет степень неопределенности, появляются неучтенные факторы риска. Адаптация институтов финансового рынка к сложной, динамичной и конкурентной рыночной среде требует творческого, научно обоснованного, нестандартного подхода к определению реалий и потенциала их развития. Поэтому, особую остроту приобретают вопросы исследования теоретико-методологических основ сущности такой экономической категории, как потенциал. Сложность выявления единого комплексного подхода к сути потенциала привело к необходимости проведения анализа различных научных точек зрения и внесения ясности в терминологические определения данного понятия. Поэтому, чтобы выделить общие и отличительные черты в различных подходах к определению сущности потенциала, как экономической категории, в статье проанализированы семантические значения данного понятия, приводимые в современных энциклопедических и толковых словарях, а также в трудах ученых. По результатам анализа приведенных толкований морфологических единиц, совокупно характеризующих содержание понятия «потенциал» выделены основные его составляющие и обобщено авторское видение самой сущности данной категории.

Ключевые слова: потенциал, возможности, средства, ресурсы, свойство, качество, способность.